

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	13
Rozdział pierwszy	
Pojęcie i istota samorządu terytorialnego	15
1. Wprowadzenie	15
2. Podmiot samorządu	18
3. Przedmiot samorządu	22
4. Zadania samorządu	23
5. Nadzór nad samorządem	25
6. Samorząd a autonomia	26
Rozdział drugi	
Kształt oraz funkcjonowanie polskiej administracji terenowej w latach 1918–1939	30
1. Organy administracji rządowej o kompetencjach ogólnych	30
2. Pojęcie i istota samorządu terytorialnego	37
3. Samorząd terytorialny w Polsce lat 1918–1939	42
Rozdział trzeci	
Samorząd terytorialny w polskich konstytucjach	49
1. Okres 1918–1939	49
2. Okres 1944–1950	53
3. Okres 1990–1997	56
A. Podmiot samorządu	57
B. Przedmiot samorządu	59
C. Zadania samorządu terytorialnego	62
D. Nadzór nad samorządem terytorialnym	65
Rozdział czwarty	
Struktura organizacyjna gminy	67
1. Koncepcja gminy samorządowej	67
2. Formy demokracji bezpośredniej	72

A. Konsultacje	72
B. Referendum gminne	73
3. Organy gminy	77
A. Rada gminy	77
Status prawny radnego	78
Organizacja wewnętrzna rady gminy	82
Sesje rady	83
Komisje	84
Sekretarz i skarbnik gminy	90
Urząd gminy	91
Inne jednostki organizacyjne	92
4. Jednostki pomocnicze gmin	92
A. Sołectwo	93
B. Dzielnica (osiedle)	99
5. Klasyfikacja zadań rady gminy	100
A. Kompetencje ustrojowe i organizacyjne	101
B. Kompetencje gospodarczo-majątkowe	102
C. Kompetencje finansowe	103
D. Kompetencje administracyjne	104
E. Kompetencje lokalno-porządkowe	104
F. Nadawanie honorowego obywatelstwa gminy	104
G. Stanowienie aktów prawa miejscowego	104
H. Kompetencje kontrolne i nadzorcze	105
I. Kompetencje procesowe	105

Rozdział piąty

Ustrój powiatu	107
1. Koncepcja powiatu samorządowego	107
2. Formy demokracji bezpośredniej	109
A. Konsultacje	110
B. Wybory	110
C. Referendum powiatowe	111
3. Organy powiatu	112
A. Rada powiatu	112
Status prawny radnego	114
Organizacja wewnętrzna rady powiatu	115
B. Zarząd powiatu	118
Starosta	121
Sekretarz i skarbnik powiatu	123
Starostwo powiatowe	124
Jednostki organizacyjne powiatu, powiatowe służby, inspekcje i straże	125
4. Miasta na prawach powiatu	127

Rozdział szósty

Struktura organizacyjna województwa samorządowego	129
1. Koncepcja województwa samorządowego	129
2. Formy demokracji bezpośredniej	135
3. Organy samorządu województwa	135
A. Sejmik województwa	136
Organizacja wewnętrzna sejmiku województwa	139
Pozycja prawna radnego	141
B. Zarząd województwa	142
Marszałek województwa	144
Skarbnik województwa	145
4. Administracja zespolona	146

Rozdział siódmy

Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego	148
1. Związki międzygminne i związki powiatów	148
A. Organizacja związku	152
B. Kompetencje organów związku	154
Mienie związku	157
2. Stowarzyszenia gmin, powiatów i województw	158

Rozdział ósmy

Zadania samorządu terytorialnego	161
1. Podział zadań samorządu	161
2. Zadania własne	163
3. Zasada monizmu zadaniowego	164
4. Koncepcja podziału zadań samorządu we współczesnym ustawodawstwie polskim	165

Rozdział dziewiąty

Akty prawa miejscowego samorządu terytorialnego	177
1. Pojęcie prawa miejscowego	177
2. Miejsce aktów prawa miejscowego w hierarchii źródeł prawa	182
3. Rodzaje aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego	186
4. Akty normatywne stanowione przez organy samorządu terytorialnego	190
A. Gminne akty prawa miejscowego	190
B. Akty prawa miejscowego stanowione przez powiat	197
C. Akty prawa miejscowego stanowione przez województwo	199
D. Hierarchia aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego	200

5. Procedura uchwałodawcza	203
A. Przygotowanie projektu uchwały	203
B. Postępowanie z projektem uchwały na sesji rady (sejmiku)	204
C. Promulgacja i wejście uchwały w życie	205
Rozdział dziesiąty	
Mienie gmin, powiatów i województw samorządowych	209
1. Pojęcie mienia samorządowego	209
2. Pochodzenie mienia gminnego	216
A. Przejęcie mienia	217
B. Nabycie mienia	222
3. Pochodzenie mienia powiatów i województw samorządowych	224
4. Zarządzanie mieniem samorządowym	231
A. Pojęcie zarządzania mieniem samorządowym	231
B. Zasady zarządzania mieniem samorządowym	233
Zasada samodzielności	233
Zasada szczególnej staranności	238
5. Oświadczenia woli	239
6. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego	241
A. Pojęcie działalności gospodarczej	241
B. Formy prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd terytorialny	244
Komunalny zakład budżetowy	244
Spółki prawa handlowego	246
Powierzenie zadań z zakresu gospodarki komunalnej	249
Formy szczególne	251
C. Uwagi końcowe	251
Rozdział jedenasty	
Nadzór nad samorządem terytorialnym	253
1. Cele, funkcje i kryteria nadzoru	253
A. Cele nadzoru	253
B. Funkcje nadzoru	255
Funkcja strzeżenia prawa	255
Funkcja ochronna i wspierająca	256
C. Kryteria nadzoru	257
2. Organy nadzorcze	259
A. Struktura organów nadzorczych w Polsce międzywojennej	259
B. Modele strukturalne nadzoru w krajach Europy Zachodniej	262
C. Współczesna polska struktura nadzoru	266

3. Środki nadzoru	270
A. Środki informacyjno-doradcze	270
B. Środki korygujące	273
Zatwierdzenie, uzgodnienie, zaopiniowanie	273
C. Wstrzymanie wykonania uchwały	275
D. Stwierdzenie nieważności	275
E. Wykonalność a prawomocność rozstrzygnięć nadzorczych	279
F. Zarządzenie zastępcze	282
G. Środki personalne	283
H. Nadzór nad wykonywaniem zadań zleconych	286
I. Wstrzymanie wykonania uchwały (zarządzenia)	287
J. Uchylenie uchwały i wydanie zarządzenia zastępczego	287
K. Sądowa kontrola rozstrzygnięć nadzorczych	288

Rozdział dwunasty

Modele samorządu terytorialnego w wybranych

państwach europejskich	289
1. Organizacja gminy w Szwajcarii	289
2. Organizacja samorządu terytorialnego w Niemczech	298
A. Samorząd gminny	299
Ustrój samorządowy w krajach byłej NRD	304
Redukcja podstawowych typów ustroju gmin	307
Dualistyczny model „Rada-Burmistrz” jako model wiodący	308
Modele ustrojów gminnych	312
B. Samorząd terytorialny na szczeblu ponadgminnym	314
Powiat	314
Pozycja prawna i zadania powiatu	314
• Ustrój południowoniemiecki	317
• Ustrój komisji powiatowej (<i>Kreisausschußverfassung</i>)	318
• Ustrój dyrektorski (<i>Direktorialverfassung</i>)	318
Okręg	320
3. Organizacja gminy w Austrii	323
4. Organizacja samorządu terytorialnego we Francji	327
A. Gmina	328
B. Departamenty	332
Zadania departamentów	333
C. Regiony	334
5. Organizacja gminy w Hiszpanii	334
6. Organizacja gminy we Włoszech	339
7. Organizacja gminy w Finlandii	342
8. Organizacja gminy w Szwecji	346